

b) Gleda naj, da se bodo o pravem času privožale derva za šolsko kurjavo, ali pa dajali denarji, ki so namesti derv izgovorjeni.

c) Prizadevati si mora, da bo učenik, kar in kolikor mu gre v blagu, prav in dobro blago prejemal. Če bi zapazil v tem kako prikrajšanje, naj sosesčanom z rahlo besedo pové, kolika bi bila krivica, ako bi kratili živež temu, ki uči njih otroke; tudi naj z lepim poravnanjem skuša vsak prepir zastran tega braniti ali odpravljati.

5. Dolžan je skerbeti, da se šola in šolska oprava ohrani v dobrem stanu; ako bi v tem kaj našel, da ni po redu, naj pové duhovnemu gospodu; kedar se zaukaže kako zidanje ali kaka poprava, mora gledati, če se po višjem ukazu dosti hitro izvršuje, in ako bi se delo ne izpeljevalo po zaukazu; ako bi kesno napredovalo ali celó zaostalo, mora to naznaniti duhovnemu gospodu.

6. Kedar pride okrajni šolski oglednik šolo pregledavat, mora po vsakem zraven biti, in kar je med letom opazil, bodi napčenga, bodi hvale vrednega, mora odkritoserčno razodeti okrajnemu šolskemu ogledniku, toda ne v pričo otrok, če ima kaj povedati zoper učenika.

7. Kjer je poseben šolski zalog, je dolžnost šolskega oglednika, da pregleduje in popisuje račune zastran tega oskerbovanja.

Šolski oglednik po kmetih ima po svoji službi, ki jo opravlja v imenu soseske, zastran šolskih reči v občinskem odboru sedež in glas ali besedo precej za županom in za občinskimi svetovavci.

P a š n i k.

Kaj se tirja od vsakega učitelja. Učitelj mora pred vsemi drugimi čednostmi, ki jih je treba v učiteljskem stanu, imeti ljubezen do mladine in sploh do učiteljskega stana. Če učitelj ne ljubi mladine, nikoli ne more zvesto splovnati svojih imenitnih dolžnost. Zatorej naj vsaki, preden si izvoli učiteljski stan, dobro premisli in prevdari, če je pregret s to nebeško iskro; in ako se čuti merzlega do tega stana, naj nikar ne bode učitelj; boljše je, da gre, Bog vé kam, kruha iskat.

Ni pa še dovolj, da ima učitelj ljubezen do mladine, treba je tudi, da ga otroci ljubijo — tedaj, da si zna pridobivati mehke otroške serca. Le tistega učitelja, ki ga učenci ljubijo, ga tudi vbogajo. — Da pa si učitelj pri otrocih pridobi ljubezen, se naj ogiba dveh pglavitnih pogreškov, namreč: mehkljastosti in jeze. Učitelj se more vedno premagovati, da je popolni gospodar svojih občutkov. Večkrat mora se vnanje resen in ojster kazati, akoravno se smeja v sercu; kakor skerben oče naj se pogovarja z otroci, jih hvali, opominja in tudi kaznuje, če je treba. Učitelj, ki opravlja svojo službo le zavaljo denarja, je enak najetemu delavcu in dninarju, ki stori le toliko, kolikor je vredno plačilo, ki ga prejmlje. Učitelj pa ne sme misliti, če more termaste učence kaj kaznovati, da ga potem učenci ne ljubijo. Tudi šiba je lahko ljubeznjiva. Prava ljubezen ne mehklja; je ojstra, pa vendar ne grenka; je krotka in pohlevna, pa vendar ne taka, da ne prizanaša, kedar je treba ojstreje opominjevati in strahovati.

Šolska roba.

Pervi dan v šoli. Učitelj pravi: Prav je, da vas je veliko prišlo v šolo, in vesel sem, ker vidim, da ste tako prijazni; ali ste sami prišli v šolo, ali vas je morda kdo pripeljal? — Učenci hočejo vsi naenkrat odgovoriti, učitelj pa naj jih umiri, in naj pravi: Je že prav, je že prav, ljubi moji! Ako bi vi vsi naenkrat govorili, bi vas ne slišal in ne razumil jaz, pa tudi vi mene ne; jaz bom tedaj vsakega, ki bi ga rad kaj vprašal, poklical. Vaše imena imam že tukaj zapisane, in kmali vas bom vse dobro poznal. Rad bi vidil, kako je vsaki iz med vas velik; zato naj ta, ki ga pokličem, ravno vstane, in naj me priljudno pogleda. Prijazne otroke imam zelo rad.

Učitelj pokliče enega učenca, in pravi: Janez, ti vem, da veš, kje si sedaj; povej mi, kje ste sedaj? — Zakaj pa otroci hodijo v šolo? — Kaj bomo delali v šoli? — Če pa hoče kdo kaj delati, pa mora tudi imeti kako orodje. Kedar ješ, imaš žlico; ali ti je tudi pri učenju treba žlice? Ali že imaš bukve ali knjigo? (tablico, čertalnik.) — Tukaj (kazaje tablo) imamo nekaj, kar bomo potrebovali. Jože, ali veš, kaj je to? Poglejmo tablo bolj na tanko! — (Potem naj kaže učitelj druge reči v šoli in naj se pogovarja z učenci.)

Ljubi „Tovarš!“

Naj ti povem, da mi prijatelj Tugoslav na moje poslednje pismo ni ničesar odgovoril. Berž ko ne, si misli: „Ti in tvoji svéti pojte rakom žvižgat! Tvoje lepe besede mi ne zašijejo sterganih žepov in ne zboljšajo mojega ubogega stana. Čemu bi tedaj mlatil prazno slamo?“ — Kaj takega mi sicer ne more